

Shevchenko, Dina: Američtí vysokoškolští sojourneři v Praze. Reflexe krátkodobého studijního pobytu a mezikulturních dotyků. Bakalářská práce. Univerzita Karlova, Fakulta humanitních studií, Praha 2020, 75 s. textu, 2 přílohy (dotazník, fotodokumentace).

Dina Ševchenko si ve své bakalářské práci položila otázku adaptace a kulturního šoku, který prožívají studenti v průběhu krátkodobé migrace za vzděláním. Cílovou skupinou, u níž tuto otázku sledovala, se stali američtí vysokoškolští studenti dvou tříměsíčních semestrálních cyklů, realizovaných státní univerzitou Severní Karolíny (North Carolina State University) v Praze v letech 2019 a 2020. Položila si otázku aktuální, vzhledem k současnému rozsahu studentské migrace široce sledovanou. Aby své zadání naplnila, uskutečnila v průběhu více než šesti měsíců rozsáhlý výzkum, jímž zaznamenala postoje a zkušenosti více než 120 studentů.

Text bakalářské práce Dina Ševchenko rozvrhla do tří výkladových částí. V *prvé* seznámila s teoretickými východiskys svého přístupu k problému a své interpretace zjištěných dat. Ve *druhé* informovala o metodickém přístupu k výzkumné práci, o použitých technikách výzkumu, o způsobu analýzy dat, charakterizovala zkoumané skupiny studentů a seznámila s prostředím a společenskou situací, v níž výzkum probíhal. Ve *třetí* pak popsala průběh výzkumu, provedla analýzu a interpretaci svých zjištění a formulovala závěry.

Teoretická část práce ukazuje hluboký vhled Diny Ševchenko do zkoumaného problému. Je založena na znalosti mezinárodní odborné literatury. Ševchenko se vztahuje především k teorii kulturního šoku, akulturační teorii, teorii přizpůsobení sojournera, k teorii mezikulturní komunikace a kulturní kompetence, vedle dalších. Z pozice těchto teorií pak vysvětluje souvislosti potíží, které studenti při migraci za vzděláním zažívají a postojů, které k nim zaujímají a rozhodnutí, která v těchto souvislostech přijímají. Tento její přístup k teoretickým východiskům nutno zdůraznit. Je modelový.

Stacionární výzkum Dina Ševchenko provedla v průběhu šesti měsíců. Zaujala pozici člena kolektivu studentů (v pozici asistenta), sdílela s nimi ubytování a aktivity konané mimo učební čas. Při výzkumu kombinovala několik výzkumných technik: *nestrukturované rozhovory* se všemi studenty, *polostrukturované* s mnohými podle intenzity vzájemné komunikace a *strukturované* s vybranou skupinou studentů, *nezúčastněné i zúčastněné pozorování, fotodokumentaci a posléze i korespondenční dotazníkové šetření* (realizované po návratu studentů do USA). Využití těchto technik popsala. Přesto bych chtěla, aby při obhajobě rozvedla, na jaké otázky se zaměřila při strukturovaném pozorování zábav na koleji, a dále s jakými záměry formulovala korespondenční šetření.

Interpretaci získaných dat směřovala Dina Ševchenko k otázkám:

- a) motivace a přípravy studia v zahraničí,
- b) kontaktů studentů na různých úrovních,
- c) potíží během studia v Praze,
- d) omezujících faktory života v Praze. Mezi ně zařadila krátký čas pobytu, neznalost jazyka, orientaci ve městě, neschopnost přizpůsobení, šok, studentskou bublinu, kulturní rozdíly, reflexi české společnosti, diskriminaci a stereotypy ze strany Čechů, stesk po domově, koronavirus.

Tyto pasáže jsou přehledné, dobře vyargumentované. Přesto by autorka měla zvážit, zda by pro některá dílčí témata nenalezla přesnější zařazení. Upozorňuji zejména na kapitolu nazvanou *Potíže studentů během krátkodobého studia v Praze*. Při sumě dat, kterou Dina Ševčenko shromáždila, lze vyslovit lítost, že nezbytná sumarizace nedala prostor pro hlubší rozvedení jednotlivých témat.

Bakalářská práce Diny Ševčenko je dobře koncipovaná. Opírá se o výborně zvládnutou teoretickou rozpravu, o příkladně a precizně provedený výzkum, vyváženou analýzu a interpretaci shromážděných dat.

Práce splňuje požadavky kladené na bakalářské závěrečné práce. Doručuji ji k obhajobě a hodnotím jako práci výbornou.

Mirjam Moravcová